

Kritika ameriške politike na konvenciji britske delavske stranke

Zunanji minister Bevin dobil zaupnico. Finančni minister Dalton je izjavil pred delegati, da Velika Britanija ne bo iskala novega posojila v Ameriki

Margate, Anglija, 31. maja. — Konvencija britske delavske stranke, ki je trajala pet dni, je bila zaključena s svarilom, da Velika Britanija ne sme slepo slediti za Ameriko. Delegati, ki so prišli na konvencijo iz tujih in parlamenta, so v svojih govorih kritizirali ameriško zunanjo politiko v svetovnih zadevah. Naglašali so, da jo nakuje reakcija.

Delavska vlada premierja Atleja je bila odprto opozorjena, da mora revidirati svojo politiko. Slediti ne sme ameriški reakciji, ki skuša restavrirati kapitalistične režime v nekaterih evropskih državah, čeprav je očitno, da oni elementi, ki tvorijo večino, so za odpravo kapitalizma in hočejo socializem.

Čeprav so bili "rebeli" v britski delavski stranki poraženi, je konvencija demonstrirala željo po volji za kooperacijo z drugimi državami, ki so uveljavile dalekosežne socialne in ekonomske reforme. Delegati so trdili, da bo bojazen pred posledicami zavisnosti Velike Britanije od kapitalistične Amerike.

Zunanji minister Ernest Bevin je dobil zaupnico na konvenciji. Vse resolucije, ki so izražale njegovo politiko, so bile porazene. V svojem govoru je Bevin opozarjal na razplet med dvema svetovni vojnima. "Ako bodo naše očiprte samo na Evropo, se lahko znajde nevarnost na Daljnem vzhodu," je dejal. "Na Kitajskem divja civilna vojna. Velika Britanija ima vitalne interese na Daljnem vzhodu, kakor tudi na Srednjem in Bliznjem vzhodu, katere mora braniti."

Bevin je v svojem govoru omenil tudi situacijo v Indiji in Palestini. Poudaril je konflikt med Hinduti in muslimani v Indiji in izrazil obžalovanje, ker se britska prizadevanja za zmanjšanje konflikta izjalovila.

Brazilijska začela diplomatsko ofenzivo

Priprave za konferenco zunanjih ministrov

Buenos Aires, Argentina, 31. maja. — Brazilijska diplomatska ofenziva, ki jo je začela v Ameriki, da se vrne na položaj v tiskovni in Zdrženjski politiki. Položaj Argentine na svetovni politiki je dovolj dober, da se lahko pripravi na konferenco zunanjih ministrov, ki jo bo vodila Brazilija.

Brazilijski ministri bo priprave za konferenco zunanjih ministrov, ki jo bo vodila Brazilija, priprave za konferenco zunanjih ministrov, ki jo bo vodila Brazilija, priprave za konferenco zunanjih ministrov, ki jo bo vodila Brazilija.

Domače vesti

Obisk

Chicago. — Glavni stan jednote sta v soboto obiskala Joseph Konte in njegova žena iz Loraina, O.

Iščejo brata

Port Orchard, Wash. — Za Johna Nerata, doma iz Juvane, pošta Radomirje, Jugoslavija, bi radi izvedeli sorodniki v starem kraju, predvsem njegova sestra. Če je še živ, naj se zgleda na naslov: Ana Poterbin, Rt 2, Box 336, Port Orchard, Wash.

Iz Clevelanda

Cleveland. — V bolnišnici je po trimesečni bolezni umrl Vladislav H. Susel, štiriletni sinček družine Matt Susel, član mladinskega oddelka društva Lunder-Adamič SNPJ. Poleg staršev zapuščata brata, starega očeta Antona in staro mamo Rose Vuh. — Pri družini Philip Tancek so se oglasile rojenice in pustile prvorojenčka, enako pri družini Ludvik Miklausch. — Poročila sta se Anthony Godina in Millie Kramer iz Collinwooda, kakor tudi Bernice Luzar in Benjamin L. Marshfield.

Rudarji bodo dobili plačane počitnice

Washington, D. C., 31. maja. — Federalna administracija je odredila, da mora okrog 350,000 rudarjev, uposlenih na polju mehkega premoga, dobiti deset dni počitnic s plačo \$100. Načelnik administracije je N. H. Collison. Federalna vlada je zasedla premogovnike v maju lanskega leta in s tem končala splošno rudarsko stavko. Na podlagi v kongresu sprejetega zakona bo morala vrniti premogovnike privatnim lastnikom 30. junija.

Ameriški polkovnik Murray obsojen

Jokohama, Japonska, 31. maja. — Ameriški polkovnik Edward J. Murray je bil obsojen na deset let zapora in težkega dela in nečastno odslovljen iz vojaške službe. Obtožnica mu je očitala, da je ukradel diamante in druge dragocenosti iz japonske državne banke, ko je bil nadzornik te banke. Obsodbo je izreklo ameriško vojaško sodišče.

PREDSEDSTVO VRHOVNEGA SOVJETA PODELILO ODLIKOVANJA URADNIKOM

Moskva, 31. maja. — Skoro tisoč uradnikov departmeta, v čigar področje spadajo aktivnosti proti zunanjim in notranjim sovražnikom Sovjetske unije, je predsedstvo vrhovnega sovjeta odlikovalo. Podeljene so jim bile medalje in druga odlikovanja v znak priznanja za sluge.

Department je v smislu sovjetske ustave vrhovna oblast v zadevah strogega izvajanja zakonov. Uradniki so hvaljeni v ruskih listih, ker razkrivajo intrige zunanjih in notranjih sovražnikov, agentov in špionov tujih držav.

Pravda, glasilo komunistične stranke, je objavila članek s trditvijo, "da sovražniki Sovjetske unije ne počivajo. Namen je ustavitev razvoja naših industrij, poljedelstva, znanosti in kulture. Med sovražniki in špioni so trockisti in drugi elementi v službi tujih držav."

Dasi uradniki departmeta vestno in uspešno ščitijo Sovjetsko unijo, imajo pred seboj še

veliko nalogo. Ta je stalna borba proti elementom, ki bi radi uničili Sovjetsko unijo."

Članek v Pravdi je zaključen z deklaracijo, da je disciplina potrebna.

Več uradnikov je dobilo Leninov red v znak priznanja za sluge. Značilno je, ker je predsedstvo vrhovnega sovjeta poklonilo odlikovanja nekaj dni po naznanilu, da je smrtna kazen v Rusiji odpravljena. Naznanilo je naglašalo, da je sovjetsko ljudstvo v času druge svetovne vojne izpričalo in demonstrialo neomejeno lojalnost vladi in voditeljem Rusije.

Simić imenovan za reprezentanta Jugoslavije

Belgrad, 31. maja. — Naznani pravi, da je bil Vladimir Simić, predsednik sveta federalne skupščine, imenovan za reprezentanta Jugoslavije v komisiji Združenih narodov. V področje te komisije spada palestinsko vprašanje.

Številne žrtve letalskih nesreč

Najmanj 173 ljudi ubitih in 27 ranjenih

Port Deposit, Md., 31. maja. — Veliko transportno letalo, ki je bilo na poti iz Newarka, N. J., v Miami, Fla., je tresčilo na tla in se razbilo v bližini tega mesta. Na letalu je bilo 49 potnikov in štirje člani posadke; vsi so izgubili življenje.

Prej se je pripetila letalska nesreča v New Yorku, v kateri je bilo 39 ljudi ubitih. Veliko potniško letalo je tresčilo na tla po dvigu v zrak z letališča La Guardia. V vseh nesrečah je bilo najmanj 173 ljudi ubitih in 27 ranjenih.

Tokio, 31. maja. — Ameriško vojaško letalo je bilo uničeno in 40 potnikov je izgubilo življenje. Po tresčenju na tla je nastala eksplozija. Trupla žrtev so zgorela. Nesreča se je pripetila v bližini Tokija.

Reykjavik, Islandija, 31. maja. — Trupla 25 žrtev letalske nesreče, ki se je pripetila zadnjo sredo, so bila najdena. Skoro vse žrtve so bili Norvežani.

Buenos Aires, Argentina, 31. maja. — Osem oseb je bilo ubitih, ko je potniško letalo tresčilo na tla v provinci Gordobli. Med žrtvami so bile tri ženske.

Film kaže življenje v ruski Koreji

Primerjava s položajem v ameriški coni

Moskva, 31. maja. — Severna Koreja pod sovjetsko okupacijo se razkriva kot dežela energije in blaginje, v kateri iščejo zavetja lačni begunci iz južne Koreje, ki je pod ameriško okupacijo, v dokumentarnem ruskem filmu, ki se sedaj predvaja v tujakšnjih gledališčih.

Film kaže korejske kmete in delavce, ki dobivajo več riža kot kdaj prej, in ženske, ki uživajo enakopravnost z moškimi v sovjetski coni. Govoreči trak, ki spremlja film, pripoveduje, da korejski delavci zaslužijo več v osmih urah sedaj nego je v šestnajstih, ko je bila dežela pod japonsko nadvlado.

Stari in mladi Korejci se uče rusčine v šolah. Film kaže korejske umetnike pri slikanju premijera Stalina in pisatelja pri prevajanju ruskih knjig med temi one, ki vsebuje uradni življenjepis Stalina.

Ruski inženirji se kažejo, ko pomagajo korejskim inženirjem in tehnikom pri delu. Ruski zdravniki se vidijo v korejskih bolnišnicah. Film kaže tudi Korejce, ki beže iz ameriške okupacijske cone v rusko cono. Neki Korejec v filmu pripoveduje o izgredih, pomanjkanju in policijskih napadih na dijače in delavce v ameriški coni. Film kaže obravnave proti korejskim radikalcem pred ameriški sodišči.

Prizori iz izgredov v južni Koreji so vključeni. Film kot kontrast razkriva življenje v severni Koreji. To se očituje v proslavah, paradah, volitvah, i grah in zaposlenosti v tovarnah. Ob zaključanju filma prepevajo Korejci svojo narodno himno.

Avtna unija zavrnila ponudbo

Detroit, Mich., 31. maja. — Avtna unija CIO je zavrnila ponudbo Ford Motor Co. glede zvišanja plače za 15 centov na uro. Richard T. Leonard, podpredsednik unije, je dejal, da je bila ponudba zavrnjena, ker je bila povezana z drugimi spornimi zadevami. V tovarnah Ford Motor Co. v Detroitu in drugih mestih je uposlenih okrog 130,000 delavcev.

VZHODNE EVROPSKE DRŽAVE V SOVJETSKI SFERI

Druga svetovna vojna prinesla velike spremembe

UNIČENJE STARIH SISTEMOV

Dunaj, 31. maja. — Sovjetska unija ima zdaj takozvani varnostni pas v vzhodni Evropi. V političnem in ekonomskem opiru so države v vzhodni Evropi v sferi sovjetskega vpliva.

Pred izbruhom druge svetovne vojne so bili vsi režimi v vzhodni Evropi protisovjetski. Skoro vse države so tvorile baze nacističnim oboroženim silam, ko so napadle Rusijo. Nekatere so bile dejansko udeležene v nemški agresiji.

Odnosaji med Rusijo in vzhodnimi evropskimi državami po zaključanju vojne so bili stabilizirani. Vse so odvisne od Rusije, ne od zapadnih sil, kot so bile v predvojni dobi.

V interesu Sovjetske unije je bilo uničenje oblasti starih vladajočih razredov in reakcionarnega fevdalnega socialnega reda v državah vzhodne Evrope. Nove vlade v teh državah, ki so pod sovjetskim vplivom, sistematično zatirajo ostanke starih sistemov.

Z ohranitvijo in zaščito prve faze revolucionarnega gibanja v vzhodni Evropi je Sovjetska unija avtomatično garantirala izvajanje dalekosežnih socialnih reform. Vladam je omogočila dosego ciljev ekonomskih in socialnih programov.

Doktrina predsednika Trumana, ki je dobila definitivno obliko v finančni in vojaški pomoči Grčiji in Turčiji, je demonstracija konflikta med Rusijo in zapadnimi silami. Namen doktrine je ustavev pohoda komunizma in širjenja sovjetskega vpliva. Znamenja kažejo, da doktrina ne bo dosegla namena.

Razpleta dogodkov ni mogoče ustaviti. Konflikt med kapitalizmom in komunizmom se bo nadaljeval. Napol kapitalistična Velika Britanija se še naslanja na Ameriko, vodilno kapitalistično državo, dočim so države v vzhodni Evropi na strani Rusije. Ameriška politika v vzhodni Evropi se smatra le za negativni protest. Očitno je, da se Truman in njegovi svetovalci ne zavedajo nujnosti, ki je narokovala podzavljenje sredstev produkcije v vzhodni Evropi.

NEMŠKE DELAVSKE UNIJE V SOVJETSKI CONI DEMOKRATIČNE

London. — (ALN) — Nemške delavske unije v sovjetski okupacijski coni so demokratično organizirane in svoje posele vodijo brez vmešavanja s strani ruskih vojaških avtoritet. To izjavo je podal Gordon Schaffer, pomožni urednik publikacije Reynolds News, glasila britskega združenja gibanja.

Schaffer se je vrnil v London iz ruske okupacijske cone v Nemčiji, kjer se je mudil deset tednov in študiral situacijo, kakor tudi nemško delavsko gibanje. Udeleževal se je seji in zborovanj nemških krajevnih unij.

"Sistem zaupnikov unij v tovarnah je dobro organiziran," je dejal. "Zaupniki so reprezentirani v direktorskih odborih vseh industrij. To velja za državne, privatne in zadržne industrije. Zatiranje ostankev nacizma je naloga unij."

Načrt za znižanje davkov sprejet

Predložen bo Trumanu v podpis

Washington, D. C., 31. maja. — Zakonski načrt, ki določa znižanje dohodninskih davkov za 20 do 30 odstotkov, je bil sprejet v senatu z 52 proti 34 glasovom. To pomeni, da bodo davki znižani za skoro štiri milijarde dolarjev.

Voditelji republikanske stranke so napovedali, da bo načrt poslan predsedniku Trumanu v podpis prihodnji teden. Možnost je, da ga bo vetiral.

Načrt glede znižanja dohodninskih davkov je bil prej sprejet v nižji kongresni zbornici v drugačni obliki. Načrt, sprejet v senatu, določa, da znižanje je retroaktivno do 1. januarja, oni, ki je bil sprejet v nižji zbornici, pa določa, da znižanje stopi v veljavo 1. julija.

Pričakuje se, da bo razlika med načrtoma izravnavna na konferencah med senatorji in kongresniki. Senator Millikin, republikanec iz Colorada in načelnik finančnega oddelka, je izrazil upanje glede dosege sporazuma.

Italija dobila novo vlado

Komunisti in socialisti izločeni

Rim, 31. maja. — Bivši premier Alcide de Gasperi je formalno novo italijansko vlado po krizi, ki je trajala tri tedne. Novi ministri so člani stranke krščanskih demokratov, katere vodja je De Gasperi.

Komunisti in socialisti nimajo nobene pozicije v novi vladi, ki je bila formirana po pogajanjih, ki so se pričela v pondeljek. De Gasperi je izjavil na sestanku s časnikarji, da je dovršil poverjeno mo naloge.

Enrico de Nicola, začasni predsednik italijanske republike, je odobril novo vlado.

De Gasperi upa, da bo dobil finančno pomoč od Amerike, če se bo nova vlada vzdržala na krmlju. Računati mora z močno opozicijo levčarskih političnih grup.

Petsto Jugoslovancev zapustilo Kanado

Montreal, Kanada, 31. maja. — Jugoslovanski parnik Radnik je odpeljal 500 Jugoslovancev, ki so bivali v Kanadi, v Jugoslavijo. Vsi bodo sodelovali v vlado maršala Tita v prizadevanjih, katerih cilj je industrijska in poljedelska obnova Jugoslavije.

POGANJA MED RUDARSKO UNIJO IN OPERATORJI

Lewis zahteva zvišanje plače za 35 centov na uro

SKRAJŠANJE DELOVNEGA TEDNA

WASHINGTON, D. C., 1. jun. — Nevarnost stavke rudarjev na polju mehkega premoga je nastala, ko so se pogajanja med rudarsko unijo UMWA, katere predsednik je John L. Lewis, glede sklenitve nove pogodbe rasbila. Stavka bo morda oklicana 1. julija.

Operatorji iz severnih in zapadnih držav so naznanili suspendiranje pogajanj po zavrnitvi Lewisove zahteve glede zvišanja plače za 35 centov na uro. Ponudili so zvišanje 15 centov na uro, toda Lewis je ponudbo odklonil. Zvišanje 15 centov na uro so prej dobili delavci, uposleni v jeklarski, avni in drugih temeljnih industrijah.

Charles O'Neill, besednik operatorjev, je priznal nevarnost oklica stavke po suspendiranju pogajanj s reprezentanti rudarske unije. On je omenil možnost sklenitve dogovorov med unijo in nekaterimi premogovnimi kompanijami.

Lewis ni hotel komentirati poloma pogajanj. Naznanil je, da se bodo pogajanja obnovila s operatorji iz južnih držav v tork, toda nobenega izgleda ni glede dosega sporazuma.

Poročila o pogajanjih so pila. Doznava se, da Lewis zahteva zvišanje plače za 35 centov na uro za 400,000 rudarjev na polju mehkega premoga. Zvišanje 25 centov na uro naj bi rezultiralo iz skrajšanja delovnega tedna, ostalo zvišanje pa naj bi vključevalo druge koncesije.

Federalna vlada bo morala vrniti premogovnike privatnim lastnikom 30. junija. Zasedla jih je v maju lanskega leta in s tem končala splošno stavko rudarjev na polju mehkega premoga. Zasego premogovnikov je odredil predsednik Truman.

Napori so koncentrirani za dosego sporazuma med rudarsko unijo in operatorji. Lewis vodi dvojna pogajanja. Ena njegova grupa se pogaja z reprezentanti premogovnih kompanij v severnih, vzhodnih in zapadnih državah, druga pa s predstavniki kompanij v južnih državah. Pogajanja s slednjimi so bila prekinjena v četrtek in se bodo obnovila prihodnji tork.

V pogajanjih so udeleženi člani odbora za mezdne smernice rudarske unije. Trdi se, da operatorji ne bodo sprejeli zahteve za zvišanje plače rudarjem za 35 centov na uro. Dnevna plača rudarja bi se zvišala za \$2.40. To bi pomenilo zvišanje stroškov produkcije tone premoga za 56 centov.

Lewis, John O'Leary, podpredsednik UMWA, Charles O'Neill, besednik operatorjev iz severnih in vzhodnih držav, in George F. Campbell, predsednik Zveze operatorjev v Illinoisu, so imeli dolg razgovor. Po sestanku niso hoteli razkriti detajlov razgovora.

Novi izgredi izbruhnili v Indiji

New Delhi, Indija, 31. maja. — Novi izgredi so izbruhnili med muslimani in Hinduti v Kalkuti, Bombaju in drugih mestih. Poročilo pravi, da je bilo čez tristo ljudi ubitih in ranjenih v izgredih. Britske čete so bile pozvane v akcijo. Vojaške avtoritete so priznale kritično situacijo.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENTGLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Narodnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado \$9.00 na leto, \$4.00 za pol leta, \$2.00 za četrt leta; za Chicago in okolice Cook Co. \$3.50 za celo leto, \$4.75 za pol leta; za inozemstvo \$11.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$9.00 per year, Chicago and Cook County \$9.50 per year, foreign countries \$11.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenarodnih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil politično.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657 - 58 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

K poročilu grške komisije Z. N.

Zgodilo se je tako kot je bilo pričakovati. V mislih imamo posebno komisijo Z. N., katero je poslal zaščitni svet na Balkan, da preišče na licu mesta resničnost ali neresničnost grške obtožbe, da so za civilno vojno v Grčiji odgovorne njene sosedne — Albanijska, Jugoslavija in Bolgarija — češ da to vojno podpirajo in zalagajo uporniki z orožjem in drugim provizijantom. Ta komisija je zadnje dni podala svoje poročilo, v katerem je večina v bistvu potrdila grško obtožnico.

Kdor je zasledoval to igro od začetka, je lahko že vnaprej vedel, kakšni bodo zaključki te komisije. Grčiji naklonjena propaganda v tej deželi je sploh že vnaprej obsodila vse tri grške sosedne. Sploh so nekateri novinarji še pred odhodom te komisije na Grško odprto napovedovali, kakšni bodo njeni zaključki, kajti predstavniki onih sil, "ki kaj štejejo", so že vnaprej imeli vse instrukcije od svojih vlad. Takšna je ta "power politics" — cinčniška primere. S takimi "preiskavami" se seveda ne gradi zaupanja v mednarodne tribunale, kakor tudi ne ustvarja prestiža organizaciji Z. N., ki pa je pri tem povsem nedolžna. Take "preiskave" so le refleksija na to dekadentno politiko veselih. Ampak tisti, ki jo usmerjajo, se za to ne brigajo. Njim ne gre za kakšno resnico, marveč za cilje njih politike, kateri naj služijo vsa sredstva.

Na delo te komisije in sploh na vso grško situacijo in macedonsko vprašanje je vrgel precej luči Constantine Poulos, ki je v Natuonu z dne 24. maja objavil zelo informativen in objektivni članek pod naslovom: "The Greek Frontier — What every U. N. Balkan Commission ought to know." Ta članek je izšel še predne je komisija objavila svoje poročilo. Poulos je poslal svoje poročilo iz Grčije, kjer je opazoval delo te komisije. On se sploh nahaja na Balkanu že zadnje dve leti in je dober poznavalec tamkajšnjih razmer.

On posveča precej pozornosti stališču, ki ga zavzemajo ali so ga zavzemali bolgarski, grški in jugoslovanski komunisti napram tako znanemu macedonskemu vprašanju. Iz njegovega članka je razvidno, da so bili balkanski komunisti glede tega vprašanja vedno v konfliktu. Ta konflikt se je sukal okrog vprašanja macedonske avtonomije v okviru Bolgarije, za katero so bolgarski komunisti izrekli leta 1924 in pridobili na svojo stran tudi grške sode, ne pa jugoslovanskih. Leta 1935 so grški komunisti spremenili svoje stališče in se izrekli ne samo proti vsaki reviziji grške meje, marveč tudi proti vsaki avtonomiji grške Makedonije. Med vojno so to stališče še bolj podkrepili in danes prav tako preganjajo one Makedonce, ki zahtevajo avtonomijo pod Grčijo, kot jih preganja grška reakcija. Poulos navaja več konkretnih primerov. Kljub temu pa grška reakcija vodi silno gonjo proti njim, češ, da so "slovanoljubci". V Grčiji reakcija alično strahuje s slovanofobijo kot ameriški Hearst z slovanofobijo. Na drugi strani je v njenih očeh tudi vsak Makedonec "komunist". Poulos pravi, da je danes malo grških Makedoncev, ki so za avtonomijo, toda če se bodo represije nadaljevale, se lahko zgodi, da bo gibanje postalo večji faktor.

Z drugo besedo, glavna teza ali argument grške reakcije, ki je tudi teza ameriške in angleške diplomacije, da delajo bolgarski, jugoslovanski in grški komunisti roko v roki in da prvi in drugi podpirajo slednje ne samo politično, marveč tudi z orožjem, je iz trte zvita. Poulos pravi, da je naravno, da sta Jugoslavija in Bolgarija dali azil grškim gerilcem, ki so pred par leti pribežali preko meje pred grškim terorjem. Pravi tudi, da je naravno, da sta po obnovi civilne vojne v Grčiji obe državi dali priliko grškim gerilcem, da so se vrnili v Grčijo. "Toda Jugoslavlani dobro vedo, da tudi novi grški gerilci, kakor so delali stari, eksekutirajo vsakega 'avtonomističnega' agenta, ki gre čez mejo, da se poslužijo ugodnosti, ki jih nudijo razburkane grške razmere. Zato Jugoslavlani ne pošiljajo niti kakega orožja v Grčijo."

Poulos dalje pravi, da obe vladi, jugoslovanska in bolgarska, igra v roko anglo-ameriškega bloku v komisiji Z. N., da ta blok lahko trdi, da so za sedanjo notranjo grško situacijo v glavnem odgovorni zunanji faktorji. Obe vladi bi anglo-ameriškega bloku in tudi grški reakciji lahko izdabili tla pod nogami z deklaracijo, da nimata nobenih teritorialnih zahtev napram Grčiji.

Potem, ko Poulos našteje razne faktorje, ki so odgovorni za notranjo politiko v Grčiji in za njeno civilno vojno, pravi: "Z vsem tem se komisija Z. N. ni skoro nič bavila. Skoro vsi njeni člani so prišli v Grčijo s fikšno idejo. Angleži in Američani so bili odločeni, da dokažejo, da je bilo vse grško gerilsko gibanje inspirirano, dirgano in oboroženo po Jugoslaviji in Bolgariji. Na drugi strani je bil ruski blok enako odločen, da dokaže, da je vse skupaj le notranje delo. Grška vlada je predložila mizerno zadevo. Nobene svoje obtožbe ni podprla z dokazi. Večinoma vsi njeni dokumenti so bile surove potvorbe. Njene priče so bili jetniki, obsojeni na smrt, pustolovci, kriminalci ali črnoboržijanci. Komisija ni študirala bizarnih grških sanj glede obnove starodavne glorie — Velike Grčije. Ni videla desničarskih rojalističnih zemljevidov, ki kažejo polovico Bolgarije, polovico Albanije, velik kos Jugoslavije, vso turško Tracijo, Konstantinopol in Malo Azijo kot del Velike Grčije. Komisija je bila preveč pogreznjena v 'wishful thinking' in samovarjanje, da bi resno iskala resnico. Njena 'navodila' so preprečevala, da bi se pogledala v študije ekspertov, ki kažejo, da se bo gospodarstvo severne Grčije sesulo, ako ne pride do zdrave obnovitve trgovine z Bolgarijo in Jugoslavijo. ...

Tako je mnenje o delu te komisije tega novinarja, ki pozna

Potrebujemo načrtno gospodarstvo

Bellingham, Wash.—V Prosveti sem čital, da so nekje molili za Rusijo. Nič napačnega bi ne bilo, če bi molili tudi za voditelje naše slavne nove domovine. Od kar je umrl Roosevelt, gre naša zunanja politika navzdol. Stalna pomoč Kajšekovi Kitajski in zdaj Grčiji in Turčiji, ne bo ustavila komunizma! Poročila iz Kitajske gotovo niso razveseljiva za našo administracijo. Z vsemi vojaškimi podporami, ki stanejo mnogo milijonov dolarjev, ne more Kajšek nikamor. Zdi se mi, da komunisti zaplenijo precej tega materiala, saj tako izgleda. Glede Turčije pa čitam, da ni preveč hvaležna za ponujani dar ali posojilo. Turčija pač vidi past v tej "velikodušnosti" ameriške zunanje politike. To je možnost izgubitve suverenosti. Turki so se precej modernizirali in naučili tudi veliko iz zadnjih dveh vojn. Lahko se reče, da so boljši politiki kot od naše administracije. Naša administracija ne ve, kaj in kako gledajo Turki in kako sodijo o svetovnem trenju, dočim Turki gotovo vedo za ambicije naše vlade.

Naša vlada prav malo ve o ekonomskem, zlasti o socialnem razvoju in razmahu sovjetskih narodov. Tukaj pa je treba poudariti, da so bili ti narodi še pred nekaj desetletji revni in zaostali, po večini nomadski narodi, a danes so že na precej visoki kulturni stopnji. Ti narodi imajo isto priliko do izobrazbe kot drugi. Vsi uživajo enake pravice. Vera je svobodna. Med temi narodi so tudi Mohamedanci, ki živijo v Turkmaniji.

O vsem, kar se dogaja v Sovjetski uniji, so Turki gotovo bolj poučeni kot je naš predsednik. Oni dobro vedo, da jim preti večja nevarnost od Amerike kot pa od Rusije. Mogoče se motim. Ampak če je Rusija povzdignila druge zaostale narode, kako naj bi zaslužili svoje bližnje sode? Saj moč in prestiž sovjetov je v tem, da povzdiguje narode ekonomsko in socialno, medtem ko se naša reakcija prizadeva oblatiti Rusijo in tudi druge majhne dežele, ki so prijateljice slednje.

Država, ki ni v stanu odpraviti diskriminacije in linčanja v lastni hiši, ne more biti drugim v zgled. Vse kaže, da smo prišli na vrh hriba, a ker ne moremo več višje, zdaj lezemo navzdol. Ako bi bili kapitalni naše vladne ladje obdarovani s talentom Henryja Wallacea, bi gradili most do drugega hriba, to se pravi, da bi delali za prijateljstvo z mogočeno Sovjetsko zvezo. Tako bi bila nevarnost vojne odvrnjena.

Henry Wallace bi moral biti naš prihodnji predsednik. Ali bo? Dvomim. Ameriški volivci so preveč pod vtisom "rdeče nevarnosti".

Poročila pravijo, da se hočeta uniji AFL in CIO združiti proti reakcionarnim silam, katere bi rade uničile unije, ali vsaj vzlele moč zaprtje delavnic. Kakor jaz vidim, je to zagonetna igra med monopolisti in delavskimi voditelji. Koncesije bodo gotovo sprejete, ampak kajne? Prvi bodo storili vse, da preprečijo zmago Henryju Wallaceu, ako bo kandidiral. Zato se bodo pobratili z unijskimi voditelji, ker ti so se že izrekli za "free enterpriserje" in proti komunistom ali "komunistom". To pomeni za profite, pa če so še tako ogromni.

Kaj pa pomaga vse tisto jadrkanje in zgražanje proti lakomnim kapitalistom, kaj pomagajo vse karikature v delavskih listih, če pa sami podpiramo in v deveta nebesa povzdiguje moč ene, ki hipokritično upijejo za večje plače, katere pa ne pridejo od profita, kateri so od leta do leta ogromnejši. Ampak kdo se briga za jutri, za po-jutranje, "samo da danes zaslužim!"

Grčijo in Balkan in ki je imel priliko zasledovati njeno "preiskavo" na licu mesta. Izgleda, da bo zdaj potrebna komisija, ki bo preiskala to komisijo.

Glasovi iz naših naselbin

Slika kaže 31 obtožencev, ki so v Greenville, S. C., linčali nekakega zamorca. Po partijski obravnavi je sodnik tri oprostil, par dni pozneje pa je enako storila tudi porota in oprostila vse ostale obtožence. Tako je rasistična justica zopet slayala svojo zmago. Linčarji so bili večinoma avtorisvoščki, poroto pa je tvorilo osem tekstilnih delavcev, dva trgovca in dva farmarja, val seveda belopolitci. Linčarje je videti, ko gredo iz sodne dvorane.

Nisem proti unijam, katere so potrebne. Sem le proti vodstvu, katero služi izkoriščevalnemu sistemu, ki služi velikemu profitu. Če bi bili delavci v resnici organizirani, bi lahko prisilili vlado, da bi podprala take industrije, ki so najpotrebnejše za vse ljudstvo za življenjski obstoj. In sicer v prvi vrsti elektriko. Premogovna industrija že kriči do neba za tako akcijo. Prometna sredstva tudi, prav tako druga. Te industrije bi morale biti obratovane narodu v korist, ne zgolj za profitarje.

Vse to bi se lahko izvršilo mirnim putem, ako bi bili delavci organizirani. Kakor sem že večkrat poudaril, najprvo bi bilo treba izdelati tak program, ki bi bil v dobrobit vsemu ljudstvu; ne samo delavcem, pač pa vsem drugim, kajti če delavce nima dela, tudi trgovci ne more prodajati svojega blaga. Na podlagi takega programa bi volili svoje kongresnike v kongres. Če bi bili delavci v resnici organizirani, bi lahko preprečili inflacijo sedaj in tudi depresijo v bodoče. Toda poprej bi bilo treba poslati sedanje voditelje v pokoj ter postaviti na njih mesta voditelje Wallacejevega kova!

George Gornik.

Smrt člana SNPJ

West Allis, Wis.—Letošnjo zimo smo imeli tu veliko snega in dolgo zimo, sedaj pa imamo še vedno mrzlo vreme in menda ni dneva, da ne bi deževalo. Čeravno smo že proti koncu pomladi, a še nismo veliko posejali. Posebno so prizadeti farmarji, kajti voda še vedno stoji na poljih, poleti bo najbrže pa suša. Vse kaže, da smo glede vremena v vsakim letom na slabšem.

Zadnjič sem poročala o umrlih članih SNPJ, danes pa imam poročati, da je smrt zopet posegla v naše vrste in vzela br. Franka Krajca, člana društva 104 SNPJ. Pokojnik je preminil 14. maja v starosti 63 let. Doma je bil iz vasi Zagrad, fara Škocjan na Dolenjskem. Tukaj zapuščal dva sinova in ženo Louise. Ona je zelo prizadeta, ker je bil to že četrti smrtni slučaj v njeni družini. Pokojnik je bolehal osem mesecev za rakom v vratu, vsi drugi pa so umrli hitreje smrti.

Tudi moj dragi bratranec John Grandlich iz Sheboygana je umrl 19. aprila. Rak v želodcu je njega spravil pregledaj v grob. Ob smrti je bil star 64 let. Doma je bil iz vasi Hrustje, fara Mirna peč pri Novem mestu.

Vaška bolezen je mučna, ali še najhuja pa je, ko mora človek umreti od gladi. Srečen je tisti, ki umre naglo smrti.

kajti nič ni hujskega kot če se bolnik muči, na koncu pa vseeno umre. Tudi za družino je težko.

Blag jim spomin, ker so bili vsi zvesti člani SNPJ. Želim, da bi nadomestili umrle člane z novimi, tako da bo naša jednota napredovala tudi v bodočnosti. Spominjamo se tudi našega pokojnega očeta in moža, ki je preminil 8. junija 1935.

Mary Susterich-Zagar.

Razni komentarji

Rockwood, Pa.—To ni nova pesem, ampak zelo stara. Angleška princeza je izpolnila 21 let in dobila kot darilo \$60,000 letne plače. Poprej je prejela \$24,000 letno, sedaj pa so ji zvišali za \$36,000 letno. Od kod bo prišel ta denar, ne vem, vem pa, da ga ona ne bo sama zaslužila.

Imeli smo stavko telefonskih operatoric. Dekleta so vprašala \$12 povška na teden, a dobile so samo tri do štiri dolarje, karetere morajo trdo zaslužiti. Tukaj se vidi, kako deluje današnji sistem. Gnil je prav do mozga in čas je, da bi se zboljšal.

Večkrat je bilo že poročano, koliko potrošijo slovanske države za vzgojo mladine. Njih glavni namen je, da vzgojijo zdravo in inteligentno mladino, ker oni vedo, da leži blagostanje in moč države le v izobraženem in zdravem ljudstvu.

V Ameriki se ponašamo s svojo inteligenco, a prav ta teden sem bral, da potrošijo v državi Mississippi letno \$400 za 25 učencev, a 25% šolsko obveznih otrok pa sploh ne pohaja v šolo. Na najvišji stopnji pa je država New York, v kateri potrošijo \$4,100 letno za vsakega 25 učencev. Tudi tukaj se vidi, da ni vse v redu. Mi bi morali gledati, da bi šole prevzela zvezna vlada. Naša vlada troši milijone, da vzdrži za kapitalistične stari, izkoriščevalni sistem, nima pa centa za vzgojo mladine.

Prav tako je vladal rimski imperij in sedaj razkrajač angliški imperij. Rimski imperialistični patriciji so segnili v svojem izobilju, angliški torijski imperialisti pa razpadajo sedaj. Naša vlada se očitno ni naučila ničesar iz preteklosti in slepo hodi po stari imperialistični poti.

Ko se je vršila moskovska konferenca, je bilo tam več ameriških poročevalcev, sedaj pa pišejo članke, kako slabo je v Rusiji, in da je beračev vse polno za vsakim vogalom, da so ljudje lačni in raztrgani, višja plast pa da ima vsega zadosti. Seveda, po večini ti poročevalci pretiravajo.

V Rusiji vladajo delavci, pri nas pa bogataši, kateri imajo vsega preveč in vse postave so njim v korist. Edina razlika je, danes berači. Ako nočejo delati tam vladajo delavci, a tisti,

ki so bili nekdanj na višku, so ti, je pravilno, da jih vlada ne podpira. Naj gredo delat za svoj obstanek, kakor moramo tudi mi.

Frank Dormish.

Iz Puebla

Pueblo, Colo.—V tukajšnji je klarni smo dobili povišanje plače 15c na uro in pa pogodba je bila podpisana za dve leti. Za vse to pravijo, da je odgovorna je klarska unija CIO. Po mnemu nekaterih naših ovčev pa ni tako. Tukajšnji škof je molil in mogoče debatiral s samim Bogom in mu naročil, naj navdahne naše višje osebe po milosti boljši, da se stvar poravnava brez vsakega štrajka, ali kake take komunistične brozge, ker ravno sedaj namreč škof hoče postaviti katoliški kolegij v spomin našim belim obrazom, ko bodo enkrat črni zasedli to ubogo našo novo domovino.

Veste, v Pueblu nismo kar takok! Smo od sil napredni! Prej smo kolektali za novo cerkev, sedaj pa za kolegij. Pa še na naše izdajalske begunce se bo treba kaj spomniti. Italijanski sv. oče ne more skrbeti za ubožce brez bakšisa.

Dne 11. maja je SANS priredil tridejanko "Hčerka iz zadrege". Povem vam, da sem se tako smejal, da bi bil skoro počil. Saj so pa igralci tudi dobro naredili, prav vsi, posebno pa F. Mesojedec. Režiserka je bila Rose Radovich in kadar ona razdeli vloge, smo sigurni, da bo dobra igra. Tudi ona sama je igrala.

Videl sem precej ljudi iz drugih naselbin, posebno iz Walsenburga. Nisem pa videl E. Tomšiča. Kaj vraga smo se mu zamerali v Pueblu? Škoda, Edward, da te ni bilo. Nasmejati bi se bil kot sem se jaz in pozabil na svoje križe in težave. Pa brez zamere!

Alfonzo Hochever.

Spomini iz mladih let

IV.

Witt, Ill.—Koncem maja leta 1895 je šla naša stotinja na strelsko vaje v Kriko na Dolenjskem. Naša skupina je bila na stanovanju v Stari vasi blizu Vidma. Tam smo ostali skoro mesec dni, potem pa se podali na vojaške vaje proti Celovcu na Koroškem. Vsega skupaj smo bili na vajah 96 dni, nato pa se povrnili v Gradec. Tu smo se morali hitro pripraviti in odšli smo v Radgono, kjer se je nam bolje godilo kot v Gradcu.

Leta 1896 pa sem bil poslan za prvega maja za ordinanca v Kriko in tam ostal do 25. oktobra. Bil sem precej poznan okrog Kriškega, najbolj pa v Leskovcu. Tam sem bil skoraj vsak dan in včasih, kadar je bilo veliko gostov, sem pomagal v gostilni, ki je bila nasproti cerkve. Na stanovanju pa sem bil na spodnjem Majerhofu. Vseh skupaj nas je bilo okrog 50. Odborni smo bili od treh regimentov. Pripravljal smo cilje, v katere so drugi dan streljali s krogli. Danes so streljali eni, drugi dan drugi, vsled tega smo morali vsak dan vse tarče predrugačiti. Kadar je streljala artilerija, je bilo vse zastraženo, tako da se ni mogel približati noben civilist. Ko pa je bilo streljanje zaključeno, so hitro prišli otroci in odrasli in pobirali razbite nabojke, nato pa prodajali baker po 3 krajcarje kg, za nerazpočeno granato pa so dobili 28 krajcarjev.

Nekega dne so streljali s hriba nad Leskovcem. Granata je priletela na cilj, a ni eksplodirala. Po streljanju pa prideta dva fanta in sta mi povedala, da so našli neeksplozivno granato blizu Brežic. Hitro sem šel v hlev, zajahal konja in odjahal tja. Tam sem našel skupaj zbranih že veliko ljudi. Vprašal sem za ime dotičnega, ki je odkril nerazpočeno granato, kajti moral sem naznaniti ime dotičnega v pisarni, da je dobil nagrado. Takoj sem vedel za vzrok, zakaj ni eksplodirala. Stopil sem v jamo, po grabil in vrgel na površje. Ljudje so se ustrašili in razpršili,

kajti mislili so, da bo eksplodirala. Vzel sem granato in jo odnesel domov ter položil na pripravljeno mesto v vodo.

Veliko bi se lahko poročalo o tistih časih, ko sem bil v Kriškem in okolici, a spis je že tako obširen. 25. septembra smo se podali zopet proti Radgoni, kjer me je čakalo drugo delo, nastavili so me namreč za ordinanca v pisarni za dobo stih mesecev, nato pa še tri mesece. Moram reči, da sem bil srečen vsa tri leta. Kakor sem že omenil, človek ne sme imeti v glavi ne preveč slame in ne preveč možganov, pa gre.

V Radgoni smo bili okoli meseca maja 1897, nakar smo bili premeščeni v Gorico, nato pa odpuščeni. Domov sem prišel 19. septembra.

Moram se povrniti v mesec februar istega leta. Pisal sem namreč nekemu mojemu prijatelju v Lupen in ga vprašal, če bi zopet dobil tam delo. Odgovoril mi je, da se delo dobi, toda da veliko slabše delavske razmere kot tedaj, ko sem bil tam. Nato sem pisal drugemu prijatelju v Nemčijo, ki mi je odgovoril, da bom lahko dobil delo in zaslužil od pet do šest mark na dan, hrana pa stane 33 mark na mesec. In res smo se tja podali J. Grošel, M. Blaž in jaz.

Naj se zopet povrnem domov. Tedaj, ko sem prišel od vojakov v rojstvo vas, je bila ura štiri in ljudje so se prav napravljali k prvi maši. Jaz sem jih dejal, da bomo mi šli k deseti maši in res smo mi mahnil trije odpuščeni vojaki v Šmartno, a ne k maši, temveč k Slivarju. Voditelj sem bil jaz in ko smo prišli k Slivarju, sem takoj zvedel, kakšen sistem je sedaj okrog cerkve. Ko se je namreč pričela maša, so morale vse gostilne zapreti vrata in okna.

Maša je trajal že nekaj časa, tedaj pa smo zapustili gostilno in korakali po cesti. Ko smo dospeli v bližino ceste, nas je zagledal gospod v talarju in pridrvi pred nas ter prične nas naganjati v cerkev. Nekaj časa smo ga poslušali, nato pa mu zagrozili, da ga bomo takoj vrgli v jarek, če se takoj ne izogne od nas. Ni se dal ugnati, nakar se je Blaž silno razburil in pridružil in mu zagrozil, da mu jih bo pripopal po vojaško par po nosu, če ne bo pustil na miru ljudi na cesti. To je črnosuknjež uvidel, da se ne šalimo, je hitro popihljal proti cerkvi.

Dotični duhovnik je bil zelo robat in hudoben in nihče ni smel ostati zunaj cerkve. Opisani dogodke se je vršil pred Robavsovo gostilno. Mladi Robavski je mene dobro poznal in bil je črnosuknjež odšel, je potkal na okno in nam namignil, naj gremo notri, seveda od zad. Vabilu smo se rade volje odzvali. Robavski nas je nato do pogostil in čestital, ker smo tako energično nastopili proti črnuhu. Tako se je godilo v mojem rojstnem kraju, dokler sem bil doma, katerega pa nisem potem nikdar več videl.

Dne 24. septembra istega leta smo se odpeljali iz Litije proti Nemčiji. Čez tri dni smo dospeli v Unser Fritz in kmalu pričeli delati. Tam sem delal do meseca decembra, nato pa se preselil v Oberhausen, toda meseca marca sem zbolel in moral sem se podati v bolnišnico. Na veliki četrtek pa je prišla v sobo usmiljena sestra in pravi, da moramo vsi iti k spovedi. Neki Poljak in jaz sva se zoperstavila, nakar je iskati načelnico usmiljenih sester, katera pa je poklicala slednji. Slednji je naju prijel za rame in gnal v tretje nadstropje, kjer je bila kapelica. Ter postavil pred spovednico. Spovedniku sem povedal, da ne znam nemško, on pa je rekel, da lahko z Bogom govorim tudi v drugem jeziku. Se danes ne vem, kaj sem govoril. Spovednik me ni zastopil in Bog tudi ne.

Ko sem se povrnil iz kapelice, je že čakala moja obleka ce, je že čakala moja obleka ce. Drugi dan bi moral iti k obhajilu, toda nisem hotel iti.

(Dalje na 2. strani)

(Od našega dopisnika Franja Aleša)

Tone Seliškar
